

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Valerii Andreae Desselii Erotemata Ivris Canonici

Andreas, Valerius

Francofurti & Lipsiae, 1720

Universum Jus Romanum (ex qui reliqua Provincialia & Municipalia Jura, tanquam ex fonte, originem dicuntur) dividitur in Canonicum sive Pontificium & Civile sive Imperatorium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63277)

UNIVERSUM JUS ROMANUM
(ex quo omnia reliqua *Provincialia* & *Municipalia Jura*, tanquam ex fonte, originem dicuntur) dividitur in

CANONICUM sive PONTIFICIUM
&
CIVILE sive IMPERATORIUM.

Illud ideo dicitur *Canonicum* sive *Pontificium*, quia conditum est a ROMANIS PONTIFICIBVS; Et continet *Patrum Decreta* & *Constitutiones Ecclesiasticas*, quæ *Canones* appellantur.

Hoc ideo *Civile* vel *Imperatorium*, quia continet *Leges Civiles*, & ab IMPERATORIBVS ROMANIS est constitutum.

JUS CANONICUM

dividitur in V. LIBROS.

I. DECRETUM.

II. DECRETALES.

III. SEXTUM LIBRUM.

IV. CLEMENTINAS sc. Constitutiones.

V. EXTRAVAGANTES.

Horum

Orum Librorum specialiter applicacionem aggressuro. tendenda videntur generalis ad meliorem & faciliorem eorumdem cognitionem.

tia; Et hæc concernunt vel

Libros ipsos sive Materialia Iuristici, vel

Abbreviaturas Textuum & glossarum passim obviarum, h. e. Formalia.

Circa *Materialia* NOTANDUM

1. Quod in JURE CIVILI est *Lex*, in Decretis est *Canon*, in Decretalibus, *Sententia* Clementis est *capitulum* sive *caput*.

2. Etiam si differentia sit inter *Canonem*, & *Decretalem Epistolam*, ut in *dis. 3. c. omnis in gl.* Ubi dicitur, quod proprie vocetur *Statutum* in concilio generali factum; *dis. eiusdem §. porro* habetur quod *Canonem* alii sint *Decreta Pontificum* alii *Statuta Conciliorum*: *Concilia* vero sunt *Provincialia*, alia *Universalia* &c. quo §. patet, quod etiam auctoritate *Episcoporum* *Canones* fiant.) *Decretum* autem legitur *PAPA* de consilio *Cardinalium*, ad tamen consulationem statuit. *d. gl.* *De omni* *lis* vero *Epistola*, quam statuit *PAPA* *Admini-* *stratus* vel cum *Cardinalibus* ad consulationem vel alicujus. *Ibid.* Indifferenter tamen *De* *Can-*

Canones, Decretales, JUS CANONICUM
vel *CANONES* appellantur, & unum saepe
pro altero sumitur.

3. Secundum *d. gl. Canonica Institutio* etiam
aliquando vocatur *Dogma*, quia consistit in
doctrina fidei Christianae, aliquando *manda-*
tum, quia consistit in *doctrina de moribus*;
aliquando *Interdictum*, quando nulla poena
adjicitur: aliquando *Sanctio*, quando poena
est addita.

4. *Decretum* hic sumitur, non in hoc sen-
su (de quo supra jam dictum) pro *Statuto Pa-*
pali de consilio Cardinalium; nec in eo, qui
est *de reb. Eccl. non alien. c. 1. lib. 6. in gl. magna*
in fin. ubi ponitur *differentia* inter *Decretum*,
autoritatem & consensum sive *collaudatio-*
nem, & dicitur quod *Decretum* sit *Sententia*,
qua *Judex contractum futurum, justum forte*
decernit, autoritatem suam interponendo,
vel aliquem in possessionem mittendo, vel
mittendum declarando: Sed hic accipitur
pro *Nomine Libri, in quo Sanctorum Patrum*
dicta descripta sunt.

Circa Formalia NOTANDUM:

Abbreviaturas alias esse *Generales*, quæ in
omnibus fere *Juris Canonici Libris* sine discri-
mine sunt obviæ; alias *Speciales*, quæ in hoc
vel illo saltem *Libro Partiali* ejusdem *Juris*
Canonici reperiuntur.

E

De

De posterioribus sigillatim in allegatis
 bus cujusvis Libri infra dicetur.

Generales vero, & potissimum in *Ar-*
Codicibus, eorundemque glossis obvia
 vel

Nominum Propriorum
Appellativorum.

Quaecunque ergo *Literarum Alphabeti*
la in textu *Juris Can.* ponitur, denotat *Nomen*
Proprium Viri vel Mulieris. In *Glossis*
 & *Commentariis* in *Jus Can.* cum in *textu*
Juris Doctorum nomina abbreviata occu-
 rant, prolixum esset ea hic enumerare. Im-
 mitto igitur diligentem Lectorem ad
 menclatorem *Juris peritorum* annexum
co Juris Spigeli, ubi ea copiosissime delin-
 reperiet.

Appellativorum Nominum abbrevia-
nem ex sequenti ordine Alphabetico facere
 cile erit: Ubi cuivis abbreviationi exem-
 ex textu *Juris* adjectum videbitur; non
 eo, quasi saltem in illo allegato c. nec alio
 praterea, reperiat; sed ut, unius loci
 breviatione intellecta, reliquorum similium
 obscuritas elucidari queat. Ea vero, quae
 exempla apposita non habent, non in
 sed in glossis inveniuntur. Ex. gr.

- a. q. an. a quinquaginta annis. c. licet causam
9. de probat.
- ad no: præ. ad nostram præsentiam. c. Pifa-
nis. de restitut. Spoliat.
- ap. ces. appellatione cessante. c. ex tua parte,
in n. quidam de fil. presbyt.
- a. p9 appellatione postposita. c. super eo. de
cobab. Cleric. & mulier.
- vel sic ap. post. c. quia clerici de jure patron.
- ap. re. appellatione remota. c. sicut Romana
de Rescript.
- ap. se. Apostolica sedes. 2. q. 6. c. si quis ve-
strum.
- ap. se. 1e. Apostolicæ sedis Legatus. c. vene-
rabilem de elect. & elect. pot.
- Arch. vel Archid Archidiaconus. c. cum acces-
sissent. de Constitut.
- Ar. vel Arg. Argumentum c. forus. de verb. si-
gnific.
- auc. auctoritas c. dilectus de Procur.
- auc. ap. auctoritate Apostolica. c. cum pridem.
in v. cumque. de pact.
- auc. n. auctoritate nostra c. constitutus in fin.
de in integr. restit.
- aud. n. audientiam nostram c. ad audientiam
de rescript.
- b. beatus dis. 34. c. quorundam.
- be. me. bonæ memoriæ c. auditis de in integr.
restit.
- c. parvum. canon vel caput.

B 2

It. cen-

It. centum c. cum Joannes de fid. Infr
cc. libras. ducentas libras eod. in v
igitur.

cen. ec. velecl. censura Ecclesiastica
litteris. de jurisjurand.

6 vel 3. con.

con. t. t. r.

vel

3. t. t. rü

} consultationi Tuæ tal
spondemus c. ad aures
script.

9 contra c. significante eod.

d. f. n. con. de fratrum nostrorum con
2. dudum 54. de elect. & elect.

dil. fil. dilectus filius c. cum dilectus
suetud.

dis. ec. districtione Ecclesiastica c. Infr
Cleric. conjug.

dis. præ districte præcipimus c. licet in
lentes de Bapt. & ejus ff.

ds. ve. discretioni vestra c. constitutus
script.

dis. t. m. q. discretioni Tuæ mandamus
tenus. c. quanto. de consuet.

c. vel eod. eodem vel eadem, titulo, distric
ne, cap. §. &c.

ec. Ecclēsia c. ad supplicationem de reman

ec. dis. Ecclesiastica districtio vel distric
c. pervenit; de Arbitr.

ec. Rom. Ecclesia Romana. c. ea te crea
in v. cum igitur de jurejurand.

Eps. Episcopus b. q. 4. c. si quis.

ex pt. ex parte tua *c. nobis fuit. de Simon.*
fa. facit.

fe. re. præ. n. felicis recordationis prædeces-
sor noster. *c. dispendia. de rescript. in 6.*
fi. vel fin. finalis vel finale.

f. n. fratri nostro *c. venerabili. de off. & pot.*
jud. deleg.

f. t. fraternitatem tuam *dis. 28. c. quia sunt.*

f. t. m. q. fraternitati tuæ mandamus quate-
nus. *c. ad exstirpandas. de fil. presbyt.*

f. t. t. r. fraternitati Tuæ taliter respondemus.
c. unic. de scrutin. in ord.
facien.

g. con. generale concilium. *c. ex speciali. de*
Jude. & Saracen.

gl. glossa.

j. i. vel i. infra.

i. eod. infra, eodem, libro, tit. vel cap.

i. id est. *c. nisi cum pridem. in v. persona sub*
fin. de renunc.

inq. t. t. r. inquisitioni tuæ taliter responde-
mus *c. sicut Romana. de rescript.*

Lib. liber vel Libro.

m. vel man. mandamus, si vero q. additur,
ut m. q. mandamus quatenus *c. cum*
omnes de Constitut.

mo. præ. motione præmissa. *c. ex parte de*
Sponsal. & matrim.

n. nostrum vel nostram *c. dudum. de elect. &*
elect. pot.

item.

n̄. enim. *c. nos quidem. in fin. de Testam.*
no. nota.

no. & ve. te. novum & vetus Testamentum.
c. qualiter 24. de Accus. inquis. 2.

n̄. p. nostram praesentiam *c. 4. in v. nunc.*
de postul. pralat.

nota. notantur.

O. vel Op. Opinio.

Ob. Obstaculum *c. licet de foro compet.*

Pe. vel penult. penultimo.

P̄. auc. praesentium auctoritate *c. quarenti. c.*
v. nos tamen de off. & pu.
jud. deleg.

p̄. n. praedecessor noster *c. licet in v. nec illa de*
Transl. Episc.

pra. praeterea.

pra. all. praallegatus.

pra. di. praefulgeat dignitate. *c. 47. de test. &*
attest.

pratext. pratextu.

prin. principio.

p. to. per totum.

p. ve. praesentia vestra *c. c. causam. de dolo &*
contum.

q. in Decreto quaestionem in reliquis quaestio-
nis significat.

qm̄. quemadmodum *dis. 1. c. omnes leges.*

R̄. vel Re. Responsio.

re. remota. ut: *appellatione remota.*

re. require.

Ro. cu. Romana curia. *Clem. inter §. quibus
equidem. de Magist. & ne & c.*

Ro. ec. Romana Ecclesia c. *Romana in v.
idem etiam. de elect. & elect. potest.*

Ro. Pon. Romanus Pontifex. c. *Ecclesia. de
Constitut.*

Sac. auc. con. sacra auctoritate concilii c. *ni-
mis. de jurejurand.*

Sac. ro. ec. car. Sacrae Romanae Ecclesiae Car-
dinalis. *Clem. unic. de jure-
jurand.*

vel s̄. supra, sicut i infra.

s. sola vel scilicet.

se. vel sequen. sequenti vel sequentibus.

so. solutio.

sub. ap. ob. sublato appellationis obstaculo.
c. veniens de renunc.

se. va. sede vocante. *Clem. multorum §. pro-
pter quod, de heretic.*

t. taliter

Item.

t. tibi c. *pastoralis, de rescript.*

ti. vel tit. titulus.

tex. gl. & DD. textus, glossa & Doctores.

tm. tantum *dis. 2. c. plebiscita.*

t. p. tenore presentium c. *ad aures, de Pra-
script.*

v. vel Ver. Versus.

vb. verbo.

Ult. ultimo.

Xps. Christus *e. si sacerdos. de off. judic. ca.*
§. Paragraphus.

Reperiuntur quidem in vetustioribus
ris Canonici exemplaribus longe plures,
vorum quam syllabarum, *abbreviatum*
quas summo studio collectas hisce ad
animus fuit; verum cum moderni Typo-
phi iis, utpote obsoletis, jam non utantur
defectu typorum eas præterire debui,
quamvis etiam omnes hæ in Novis editio-
bus integre sint excusæ, tamen cum amica
sis egestas non cuius studi Juris Tironi
vam sibi statim editionem comparare permi-
tat, ita, ut veteri saltem contentus vivere de-
beat, proinde, ne vel hac in parte aliquid de-
derare possit, præcavere volui.

Sequitur jam Series Librorum

JURIS CANONICI,
quorum

I. est *DECRETUM.*

Hic Liber (cujus etiam supra mentionem
attigimus) a GRATIANO, Monacho
Benedictino circa Annum Christi 1150
dispersa S. Patrum dicta in unum Volumine
redegit, compositus est.

Continet autem TRES Partes
Principales.

I. D

I. DISTINCTIONES.
II. CAUSAS &
III. TRACTATUM DE CONSECRATIONE.

DISTINCTIONES dividuntur in *partes centum & unam*, quarum quælibet *Distinctio* dicitur; hæ iterum subdividuntur in *Paragraphos & Canones*, *Canones* nonnunquam propter prolixitatem etiam in *Paragraphos*.

Antequam autem ad modum allegandi deveniamus, sciendum.

1. In toto *Jure*, tam *Canonica* quam *Civili*, non breviatur principium *Canonis*, *Capituli* vel *Legis*, sed semper integre ponitur, prout in Libro continetur; verba tantum *Titulorum* abbreviantur.

2. *Titulus & Rubrica* idem significant; Et dicuntur *Tituli* ideo *Rubricæ*, quia rubro colore potissimum scribebantur.

3. In *allegationibus* non ponitur quota *Libri* vel *Tituli*, sed saltem ponitur determinatio *Titulorum*.

4. In multis *Decreti Canonibus* præponitur vox *Palea*, de qua variæ sunt *Opiniones*, Quidam ideo putant dictas *Paleas*, quod illa *capita* sive *canones* inanes ac leves res contineant, nec alicujus momenti sint, sicut *palexæ*. Alii sentiunt, scribendum esse per *Diphthongum Palæa* (sicut apud Græcos τὰ παλαιά)

B 5

qua-

quasi antiqua; ita, ut ubi hoc vocabulum
 perietur, veterum esse canonem in-
 Nonnulli ad Adverbio *πάλιν*, s. rursus,
 si essent additiones quædam) derivant,
 quibus placet quendam *Protopaleam*,
 Cardinalem fuisse ajunt, collectioni *Græ-*
 capita hæc adjunxisse. Quibus fere a-
 dunt, qui dicunt esse *additiones* non eod-
 tempore factas, ad primam collectionem *Græ-*
iani in margine primum adscriptas (ac
 nullas fortasse ab ipso *Gratiano*, ut sit,
 ter componendum aut relegendum, adjectis
 quas deinde *Librariorum* quidam omiserunt
 quidam in contextu posuerint, interdum con-
 junctæ cum prioribus capitibus, interdum
 cum aliquo discrimine. *Quicquid* sit, sed
 cuique placet *opinio*, in allegationibus
 men Vox hæc non ponitur, sed *simpliciter*
Canon.

Allegatur autem in Distinctionibus hoc modo.

Primo ponitur *Distinctio* sic: *Dis.* vel *D.*
 vel *d.* solum; deinde numerus distinctionis
 post numerum initium *§.* vel *Canonis.* Ex
 Quando in *Distinctionibus* non *Canon*, sed
 ragraphus *Distinctionis* allegatur, sic ponitur
Dis. 2. §. constat autem. h. e. in prima
Decreti, Distinctione secunda, in paragra-

eiusdem distinctionis, qui sic incipit, *constat autem*. Item. *Dis. 24. §. cum itaque*. h. e. in paragrapho vigesima quarta distinctionis, qui incipit: *cum itaque*. Quando vero *Canon* allegatur, nunc pro lubitu litera c. quæ canonem denotat, potest adjici vel omitti, aut *Dis. 3. Privilegia*, h. e. in prima parte *Decreti*, in distinctionis tertiæ canone illo, qui incipit *Privilegia*. Item *dis. 36. illiteratos & c. si quis vult*. id est, in primæ partis *Decreti*, distinctione trigesima sexta, in Canonibus eiusdem distinctionis, qui incipiunt *illiteratos & Si quis vult*. vel etiam præponitur numerus distinctioni, ut 28. *dist. c. De Syracusana*. §. *ecce hac*, in vb. *elig.* h. e. In primæ partis *Decreti* vigesima octava distinctione, in canone, qui his verbis inchoatur *De Syracusana*, & eiusdem *canonis* paragrapho *ecce hac*. in verbo *elig.* &c.

CAUSÆ sunt XXXVI.

Hæ subdividuntur in Quæstiones; istæ in Paragraphos & in Canones; hi iterum in §.

NOTA.

Causa trigesima tertia habet *Quæstiones VI.* quarum tertia non dividitur immediate in *Canones* vel *capita*, sed interponitur ibi *Tractatus*

status de *Pœnitentia*, qui continet in
distinctiones VII. in quas subdividitur; *leg.*
& canones sive *capita* eorundemque §.

Allegatur in hac parte Decreti sic:

Per numerum positum ante literam *q.*
quest. semper intelligitur *quota causa*; per
 literam *q.* vero sive *quest.* ostenditur *quæ-*
 & per numerum sequentem literam *q.*
quest. intelligitur *quota questionis illius*
premissæ; ultimo subjungitur §. vel *cap.*
 sive *cap.* & hujus §. *Exempl. gr. 16. quest. 2.*
 quod autem h. e. In causæ decimæ *leg.* *que-*
 stione tertia, ejusque quæstionis *paragrap-*
 qui incipit *quod autem. It. 2. q. 3. §. notandum*
in fin. h. e. in causæ secundæ quæstione ter-
 tia, & *paragrapho* ejusdem quæstionis, qui
 incipit *Notandum in fine.* Quando autem ca-
 non non ponitur, tunc sic *19. appellantem. h.*
 in causæ secundæ quæst. 6. in *canone app-*
lentanem. Item, *12. q. 2. c. gloria. §. Amico.*
vb. sacrilegium. h. e. in causæ duodecimæ
 quæstione secunda in *Canone*, qui incipit *g-*
ria, & ejusdem *Canonis §.* qui incipit *an-*
 in *vb. sacrilegium.* Vel præmittitur *Can-*
 ut *si clericatus 16. q. 1.* & sic reliqua. Si
 additur *in gl.* tunc locum allegatum in *gl.*
 illius determinati *Canonis* existare denotat.

In tractatu de Pœnitentia allegatur sic.

De Pœn. vel pœ. dis. 1. §. cum enim h. e. in tractatu de Pœnitentia distinctione prima, in §. ejusdem distinctionis, qui incipit cum enim. Vel De pœ. dis. 2. valida est. hoc est. In causæ trigessimæ tertiæ quæstione tertia, in tractatu de Pœnitentia distinctione secunda, in Canone vel cap. Valida est. Si autem quota capituli additur, non ponitur principium ejusdem, ut de pœn. dis. 3. c. 3. &c.

Hunc allegandi modum *Legistæ* non tam strictè observant, qui eodem fere modo hic quo in *Jure Civili*, allegare solent; ut videre est apud Schneidevvinum & alios complures.

De CONSECRATIONE

TRACTATUS habet sub se *V. Distinctiones*, quarum quælibet in plures subdividitur §. & *canones* vel *cap.* & hæc interdum iterum in §.

Allegatur ita.

De con. vel Conf. dis. 2. Seculares. h. e. in ultima parte Decreti, quæ est de Consecratione, in secundæ distinctionis canone, qui incipit Seculares. Item, de Conf. dis. 3. c. literis vestris. et. c. venerabiles, &c.

NOTA

Quia in qualibet parte *Decreti* sunt *Distinctiones*, observanda est *Differentia*. Quando allegatur *Distinctio* absolute cum nullo fine additione alicujus determinationis; *dis. 1. 2. 3. 4. &c.* & mox subjungitur *S. vero*, non, tunc quærendum in prima parte *Decreti* ubi sunt *Cl. Distinctiones*. Quando autem additur de *Pœnitentia* vel sic: *de Pœ. l. 1.* tunc quæri debet in secunda parte *Decreti* causæ trigessimæ tertiæ quæstione tertia, ubi ponitur *tractatus* de *Pœnitentia*, qui habet *VII. Distinctiones*, ut supra jam dictum. Si vero allegatur *Distinctio* cum additam. *de Con. vel Conf. ut de Conf. dis. 2. vel 3. c. &c.* Tunc quærendum in tertia parte *Decreti*, in *tractatu* de *consecratione*, ubi sunt *V. Distinctiones*.

Et hæc de primo Libro *Juris Canonici*.

II. faciunt DECRETALES.

Hic Liber a GREGORIO IX. PAPA compositus est, qui eundem in unam compilationem per Magistrum *Raymundum*, sancti Capellanum (quem *Palatina* in vita Greg. Pont. mire propterea laudandum putat) redigi curavit. Ille enim, postquam circa annum Christi 1231. diversas Prædecessorum suorum

rum Epistolas correxisset, hoc modo concordare eas fecit.

Dividitur hic liber in V. Libros Partiales; Hi in multos Titulos & Rubricas; Ista in capita; capita in §. & hi interdum in v.

Tractat. autem

I. De Personis Ecclesiasticis, Ecclesie Ministris, eorum officiis, &c. Et habet Tit. XLIII.

II. De Judiciis & requisitis in iudicio, & ht. T. xxx.

III. De vita & honestate Clericorum, rebus eorum & rebus Ecclesiarum b. T. l.

IV. De Sponsalibus & Matrimoniiis caterisque affinibus b. T. xxi.

V. &

V. & Ultimus de Accusationibus, Criminibus, diversis personis &c. b. T. xli.

Juxta vulgarem versum.

1. Judex. 2. Judicium. 3. Clerus. 4. Spontanea. 5. Crimen.

Sunt autem omnium Titulorum CLXXII

In Decretalibus allegatur sic.

Vel ponitur etiam primo initium Tituli deinde caput, & (hoc si longum) Paragraphus. Exempl. De sum. Trin. & si. ca. damnamus. h. e. in Titulo de Rubricis Decretalium de summa Trinitate & fide catholica capite, quod incipit: damnamus. It. de homi. vol. vel cas. c. sicut §. eos. In Rubrica de homicidio voluntario vel casu in capitulo, quod incipit. Sicut. & in §. illi c. eos. It. De transla. Ep. c. inter corporalia in v. & quamvis. h. e. in Titulo de Translatione Episcoporum in c. inter corporalia ejusdem c. v. & quamvis. Vel etiam ponitur Titulus. Ut: c. super questionibus quem vero, de Off. & pot. jud. dele. h. e. in titulo de officio & potestate judicis delegati capite, quod incipit: Super questionibus

eiusdem cap. §. quem vero. Item: c. signifi-
 casti & c. querenti eod. h. e. in eodem Titulo
 de officio & potestate iudicis delegati, in ca-
 pitibus signifiasti & querenti. A nonnullis
 additur numerus capituli & paragraphi, more
 apud Legistas usitatissimo, ut, in presentia.
 19. de Sponsal. & c. Dominus 2. de Secund. Nupt.
 h. e. in cap. 19. Tituli de sponsalibus, quod in-
 cipit: in presentia & c. 2. Dominus. Tit. de
 secundis nuptiis. It. c. non decet 8. §. prohibi-
 tio & c. Vel solus numerus cap. absque ulla
 determinatione ponitur ut c. 20. de jur. patron.
 Hi quidem posteriores duo modi allegandi
 sunt facillimi; at locum saltem habent in No-
 vis editionibus *Iuris Canonici*, ubi capita ele-
 ganter per numeros sunt distincta, qui cum
 in Veteribus desint, longe difficilius esset ab
 initio Rubricæ numerando caput allegatum
 querere, quod ex determinatione sua statim
 inveni possit.

NOTANDUM hic

Quando in Summa de Casibus, in Summa
 Pisana vel alicubi in *Libris Iuris*, ponitur au-
 thoritas ex *Decretalibus*, tunc allegatur *extra*
 vel e. vel x. solum, & significat *Extrava-*
gantem, scil. textum vel caput extra corpus De-
 cretorum positum. *Decretales* enim, paulo
 antequam in ordinem redactæ erant, *extra-*
vagantes erant, quia vagabuntur extra il-
 lud

C

lud

lud volumen. Hodie autem per magis
Canonistas capita in *Decretalibus*, in-
 militer & *Clementinis*, non allegantur,
 quia talia *capitula* non vagantur modo
 corpus *Iuris Canonici*. Sed Legista-
 rum *predictorum Librorum* textus a
 vel x. ideo, quia sunt extra Corpus
 sc. *Civilis*. De illis autem, quos
 adhuc hodie *extra* allegant, infra
 dicetur.

Absoluto 2. Libro Juris Canonici sequitur

III. Qui vocatur SEX-
 TUS.

Hic post *Decretalium Librum*, cum
 multæ *Decretales* posteriorum
 cum Epistolæ, utpote GREGORII
 NOCENTII IV. CLEMENTIS IV. &
 rum exstarent, jussu BONIFACII VII.
 suas etiam Epistolas addidit, est compo-
 Noluit enim BONIFACIUS
Sexto comprehensas inferi in *Libris Decretalium*
 GREGORII, ne Libri illi antea
 pti redderentur imperfecti & inutiles,
 homines duplici impensa onerarentur,
 bentes librum *Decretalium Gregorii*. De
 les *Bonifacii* non possent seorsim haberi

totum aliud opus cogerentur sibi comparare. Quare has novas *Decretales* iussit separato volumine describi & *Sextum* appellari; non ideo quod ille cum aliis quinque *Partialibus Libris Decretalium* in Unum Volumen *Sextus* connumeretur: Sed quia Liber est Specialis post dictos quinque editus, supplens defectum diversorum casuum emergentium, in aliis non comprehensorum.

Est autem hic *Sextus* liber eodem ordine compositus, quo *Decretales*; hinc eodem modo sicut *Decretales* in V. Libros partiales dividitur, & quilibet horum Librorum in *Titulos*, hi in *capita*, *Capita* in §.

Et habet

Liber	{ I. }	} Titulos	{ XXII.
	{ II. }		{ XV.
	{ III. }		{ XXIV.
	{ IV. }		{ III.
	{ V. }		{ XIII.

Summa omnium Titulorum

LXXVII.

Et quamvis in *Sexto* non sint tot Tituli sicut in *Decretalibus*, nec tot Capitula in Titulis, tamen ubi deficit aliquid non plene decisum in *Decretalibus*, id ponitur in *Sexto*.

C 2

Alle-

Allegatur autem

Eodem fere modo, quo in Decretis hoc solum diversitatis inest, quod in allegando semper in fine additur *lib. 6.* vel *in 6.* propter differentias Librorum, nomina *Rubricæ Sexti* sunt etiam in Decretis, sed non vice versa. Debet ergo capitulum post *c.* addi *lib. 6.* vel *in 6.* ut scilicet esse in *Sexto*; quod si negligitur, facile contingit, & caput allegatum quædam *Decretalibus*, ubi non exstat. Exemplum *constit. ut animarum. lib. 6. & de rescriptis. statutum. §. cum vero in v. nullus lib. eod.* in Libro Sexto sub Titulo de constitutionibus, in *cap. ut animarum*, & in Titulo rescriptis *cap. statutum. §. illius cap. constitutum in versu nullus, lib. eod.* Vel etiam primitur *cap.* deinde Tit. ut in Decretalibus *statutum*; eadem enim hic quæ ibidem additiæ est ratio, supra memorata saltem additione aliquid variante.

Sequitur jam in ordine

LIBER IV.

CLEMENTINÆ.

SC. Constitutiones, quæ a CLEMENTE V. inceptæ & edictæ sunt sub Annum Christi 1311. in Concilio Viennensi: Sed ipse CLEMENS morte præventus ad publicum non perduxit, sed post eum JOHANNES XXII. complevit, correxit, in quibusdam mutavit, &c.

Appellantur tamen CLEMENTINÆ, quia a CLEMENTE fuerunt compilatæ, de quo prolixius Iohann. de Vanckel. h. l. Male autem (secundum gl. in proæm. hujus libri §. hæc sane in v. in Unum) dicunt illi, qui in allegationibus hunc Librum vocant Septimum, quia dictæ Constitutiones non sunt connumeratæ sub numero Libri, sed debent intitulari Clementinæ.

Dividuntur autem eodem modo in V. Libros sicut Decretales & Sextus, juxta Materiam supra politi versus Iudex, Iudicium, &c.

Et habet

Liber	{	L.	}	Titulos	{	XI.
		II.				XII.
		III.				XVII.
		IV.				I.
		V.				XI.

Summa omnium Tit. LII.

C 3

Alie

Allegatur etiam

Fere sic, sicut in *Decretalibus*, tantummodo quod quemadmodum in *Sexto* additur lib. 6. ita hic in *Clem.* vel *Clement.* Et potest hoc additamentum pro lubitu præponi vel postponi *Exempl. De heret. multorum* §. porro in *Clem. .i.* in constitutionibus Clementis lib. Titulo de hæreticis *cap. multorum* §. porro. Vel sic. *Clem. attendentes* §. *statuimus de stat. Monach. &c.*

Librum ultimum Juris Canonici sive

V. faciunt EXTRAVAGANTES.

POST compositionem enim *Clementinarum* JOHANNES XXII. quasdam *Decretales* addidit, quæ vocantur *Extravagantes* JOHANNIS XXII. Et dicuntur ideo *Extravagantes* (ut supra notatum) quia vagantur extra volumina *Juris Pontificii*. Et sunt numero XIV. Dispositæ etiam eodem ordine, quo aliæ *Decretales*, sed in uno indiviso volumine continentur.

Tandem etiam in *Unum volumen collectæ* sunt *constitutiones* posteriorum *Pontificum* quæ inscribuntur *Extravagantes communes*

eo quod non sunt proprie unius Pontificis, ut
Extravagantes JOHANNIS XII.

Dividuntur etiam in V. Libros ut *Decre-
tales, Sextus & Clementina*; sed Quartus Li-
ber vacat, quia nullæ *Decretales* repertæ sunt
in eum Librum referendæ: sicut & in *Cle-
mentinis* tantum Unus est *Titulus* & una *Con-
stitutio* Libri IV.

Omnes ergo *Decretales Romanorum Pon-
tificum Epistole* his V. Voluminibus conti-
nentur.

- I. GREGORIANIS Decretalibus.
- II. SEXTO.
- III. CLEMENTINIS.
- IV. EXTRAVAGANTIBUS
JOHANN. XXII.
- V. EXTRAVAGANTIBUS Com-
mun.

Modus allegandi.

Hic idem est, qui in *Clementinis*, saltem
quod loco *Clem.* ponitur *Extravag.* vel *e.x.*
vel *x* vel *x.* Ut *Extravag. un. Iob. 22. de
Majorit. & obed. h. c.* Extravaganti unica
Joh. sub Titulo de Majoritate & obedien-
tia. It. *e.x. quia uonnunquam Iob. 22. de vb.
sign. &c.* Similiter in *Extravagantibus com-
muni-*

munibus. *Ex com. execrabilis de preb
dign. h. e. In extravagantibus commo
in cap. execrabilis sub Tit. de prebendis
gnitatibus. Item: x. com. un. §. si qu
reb. Eccl. non alien. h. e. In Extravagan
communibus in capitis unicus §. si qu
Tit. de rebus Ecclesie non alienand
Et sic reliqua.*

*Hac de Jure Canonico, qu
absoluto, sequitur*

